

Natte meisjes in een dark room

Theater Red Rubber Balls door het Nationale Toneel. Gezien 28 maart NT Gebouw (achter schouwburg) Den Haag. Aldaar t/m 20 april. Inf.: 0900-3456789 of www.hetnationaletoneel.nl.

Door WILFRED TAKKEN

In *Red Rubber Balls* wordt een kleine groep toeschouwers in een ronde kamer geleid waar een grote ronde tafels staat met een ondiep laagje water erin. Vier jonge meisjes komen binnen, gekleed in blote, onderjurkachtige jurkjes.

Ze nemen tegenover elkaar plaats en beginnen een gedicht van Peter Verhelst te declameren, een liefdesgedicht vol duistere passie, waarin twee geliefden elkaar hun lichamelijke verlangens openbaren; de onverdraaglijke hunkering, het gevecht tussen geven en nemen, onderwerpen of je overgeven. Sterk is de ingehouden vervoering op de gezichten van de actrices, die meestentijds stil zitten. Het water tussen hen in werkt als een zwarte spiegel. Tot zij hun handen erin steken en de schaduw van de waterrimpeling over hun gezichten golven. Dan duiken de meisje er volledig in, en vormen een erotisch kwartet, dat doet denken aan een beeldengroep in een Italiaanse fontein.

Terugkerende regels in het dichtwerk gaan over een vrouw die een kamer hermetisch afsluit en zwart verft, en dan één wordt met die graftombe. Dat blijkt een voor-aankondiging van de volgende, meest indrukwekkende akte. De meisjes leiden de bezoekers in een ruimte die volledig is verduisterd.

Het enige wat er is, zijn de stemmen van de meisjes, de poëzie van Verhelst. Zo nu en dan loopt een meisje langs en pakt je teder vast. Deze vorm van ervaringstheater vergt totale overgave van de toeschouwer, die zichzelf onverwachts vindt in een hulpeloze situatie, en daarin zeer persoonlijk wordt benaderd.

Verhelst is eigenlijk geen toneelschrijver. Zijn toneelwerken zijn in feite lange, moeilijke, sensitieve gedichten waarvan de regels onder verschillende sprekers zijn verdeeld. Maar een goede regisseur als Franz Marijnen kan een weerbarstige tekst als deze toch omzetten in een indrukwekkende ervaring. Volgens de folder is *Red Rubber Balls* een vervolg op *Romeo en Julia*, maar het is eerder een vervolg op Verhelsts *Toneeloordeel*, waarin de bezoeker nog radicaler werd aangesproken op zijn gevoelens.

Regisseur Franz Marijnen en zijn vormgever Marcos Viñals Bassols zijn al enkele jaren bezig bij het Nationale Toneel met een reeks erotische geladen voorstellingen die de bezoeker ongemakkelijk dicht onder huid naderen.

Marijnen zag *Red Rubber Balls* in 1999 als een dansvoorstelling. Toen vond hij het jammer dat de tekst ondergeschikt raakte aan de beweging. Net als de eerdere delen in de reeks zocht hij een vorm die de nadruk legt op het luisteren. Vandaar de duisternis. Maar wie in volstrekte duisternis een nat meisje tegen zijn rug voelt plakken, kan onmogelijk aandachtig luisteren naar de poëzie die uit haar onzichtbare mond vloeit.